

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Pardubice

Inspekční zpráva

**Zvláštní škola a Speciální mateřská škola Pardubice
A. Krause 2344 - 5**

A. Krause 2344 - 5, 530 02 Pardubice

Identifikátor: 600 096 645

Zřizovatel: Město Pardubice, Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice

Školský úřad Pardubice, Za Pasáží 657, 530 02 Pardubice

Termín konání orientační inspekce: 15., 16., 17. a 19. listopadu 1999

Čj.	102 417/99-4033
Signatura	oj2zt107

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Zvláštní škola vzdělává v současné době 81 žaka v devíti třídních kolektivech (2. -9. ročník), absentuje 1. ročník, pracují dvě třídy 8. ročníku. Ve speciální mateřské škole je pečováno o šest dětí. Optimální naplněnost je pouze v některých třídách. Ve třídách 2. a 3. ročníku dosahuje naplněnost pouze 50 %. Současným negativním rysem je častý přechod žáků ze základního do zvláštního školství v době staršího školního věku do 7. - 9. ročníků ZvŠ.

Analýzou osobní dokumentace žáků bylo konstatováno, že u většiny z nich byla diagnostikována lehká forma mentální retardace.

Výuka v 1. -5 . ročníku zvláštní školy

Časová dotace předmětů odpovídá schválenému učebnímu plánu. Vyučující 1. - 5. ročníku mají rozpracované učivo do tematických plánů v souladu se vzdělávacím programem. Kontinuita výuky mezi jednotlivými třídami je zřejmá. Všechny hospitované hodiny byly vyučujícími připraveny s dobrou znalostí třídních kolektivů žáků. Výukové cíle hospitovaných hodin byly přiměřené aktuálnímu stavu třídy.

V daných ročnících je efektivně využíváno odborné a pedagogické způsobilosti učitelů. Výuka probíhá v příjemném prostředí učeben, s pěknou výzdobou žákovskými pracemi. Všechny třídy jsou vybaveny novým žákovským nábytkem a koberci. Výzdoba interiéru školy působí zastarale, zasloužila by si obnovu. Učební pomůcky mají standardní úroveň, z větší části si je tvoří sami vyučující. Didaktická technika je ve škole k dispozici. Psychohygienické zásady nejsou dodrženy ve stavbě rozvrhu 5. ročníku (3 hodiny českého jazyka v jeden den).

Metody a formy práce odpovídají výukovým cílům a věkovým zvláštnostem žáků, je většinou vytvářen prostor pro jejich individuální potřeby a schopnosti. Při různorodosti složení tříd je přístup k žákům individuální, jejich výsledky jsou zohledňovány, vyučující se snaží o jejich úspěšné uplatnění. V hospitovaných hodinách byly funkčně využívány učebnice, připravené materiály a tabule. Předávané informace odpovídaly složení třídy a náročnosti učiva. Pozitivním jevem bylo časté zařazování relaxačních prvků, v jedné třídě byl využit klavír. Některé činnosti probíhaly na koberci, ve volném prostoru tříd. Organizace výuky je někdy narušena nevhodným projevem žáků. Vyučující se snaží vhodnou formou s těmito žáky pracovat.

Motivační metody prolínaly výuku ve všech hospitovaných hodinách. S novým učivem se žáci seznamují na základě probrané látky, s využitím mezipředmětových vztahů. V průběhu vyučovacích hodin učitelky prověřovaly znalosti a dovednosti žáků, výsledky učení často vyhodnocovaly s pozitivním posilováním žáků. Zásada přiměřenosti byla respektována ve všech vyučovacích hodinách. Žáci jsou vedeni k odpovědnosti, při hodnocení je jejich aktivní snaha odměněna pochvalou. Ve většině sledovaných hodin nechybělo závěrečné shrnutí a hodnocení žákovských výkonů.

Výuka probíhala v atmosféře důvěry a vzájemné spolupráce. Komunikace verbální i neverbální mezi učitelem a žáky měla standardní úroveň. Žáci jsou vedeni ke kázní, k úctě ve vztahu k dospělým i ke spolužákům, je posilována schopnost samostatného jednání. Důraz je kladen na vyjadřovací schopnosti žáků, rozvoj slovní zásoby a umění formulovat své myšlenky. V době inspekce se žáci chovali slušně, respektovali zásady společenského chování.

Plánování a příprava výuky, organizace, formy a metody výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace - tyto jevy jsou velmi dobré. Podmínky výuky jsou průměrné.

Celkové hodnocení výuky v 1. - 5. ročníku je velmi dobré.

Skupina přírodovědných předmětů (matematika, fyzika, přírodopis a pracovní vyučování)

Časová dotace vyučovacích hodin ve sledovaných předmětech je v souladu s deklarovaným vzdělávacím programem, učební plán je plněn. Učební osnovy jsou obsaženy v tematických plánech pedagogů a až na výjimku v pracovním vyučování, kde prozatím byly shledány rezervy, jsou plněny. Pracovní vyučování je nad rámec osnov příliš přizpůsobeno podmínkám školy. Značná část výuky je směřována jednostranně na práci s keramickou hlinou. Doporučené zastoupení práce s každým navrženým materiálem dle učebního programu zvláštní školy se prozatím nedaří realizovat. Rozvoj motoriky, zručnost i představitivost žáků tvoří hlavní cíl výuky pracovního vyučování. Vyučovací jednotky měly vymezeny cíle a obsah. Výukové cíle vycházející z tematických plánů byly v jednotlivých vyučovacích hodinách plněny v souladu se zásadou soustavnosti a s přihlédnutím na aktuální podmínky ve třídě.

Pedagogická a odborná způsobilost pedagogů, včetně délky praxe, podstatně ovlivňuje kvalitu výuky. Škola nemá odborné pracovny pro fyziku a přírodopis. Učební pomůcky pro tyto předměty jsou v minimálním množství, v kabinetech jsou uloženy i pomůcky zcela zastaralé či již nepoužitelné. Jejich počet neumožňuje realizovat některé demonstrační a skupinové experimenty v žádoucí podobě. Školní dílna svými prostorami a vybavením umožňuje realizovat osnovy pracovního vyučování. Žáci mají vždy vhodné učebnice vyučovaného předmětu. Jediný zpětný projektor byl v době inspekce mimo provoz. Rozvrh vyučovacích hodin je v rozporu s psychohygienickými potřebami žáků: vyučovací jednotky matematiky jsou dvouhodinové (v jednom případě mají žáci během jednoho dne dokonce 3 hodiny matematiky), čímž je popřena nutnost každodenního procvičování matematických dovedností, což je obzvláště žádoucí u žáků s mentálním postižením.

Struktura hospitovaných vyučovacích hodin odpovídala věkovým zvláštnostem žáků. Formy a metody práce byly často rozmanité, vhodně střídány. Vyučovací čas byl většinou efektivně využíván, spád hodin odpovídal možnostem a schopnostem žáků. Ne vždy však vyučující matematiky zohledňovali individuální schopnosti žáků, zejména chyběli příklady nebo úkoly navíc pro žáky pracující rychlejším tempem. Ve všech hodinách absentovala relaxační činnost včetně kompenzačního a nápravného tělesného cvičení. Převažovaly srozumitelné organizační pokyny vyučujících. Obsah učiva navazoval na procvičené vědomosti. Využívání učebnic a namnožených učebních textů bylo účinné. Většina zápisů na tabuli byla přehledná. Učitelky měly vesměs kultivované vystupování s dobrou hlasovou intonací a dikcí. Respektovaly individuální dispozice žáků, oceňovaly snahu a pokrok ve vědomostech a dovednostech žáků častými pochvalami. Ve třídách panovala až na výjimky dobrá pracovní atmosféra, většina žáků soustředěně pracovala. Učivo bylo žákům interpretováno věcně správně.

Výuka nového učiva začínala zpravidla motivací žáků, často vycházející z jejich životních zkušeností. Vyučující usilovali o to, aby žáci pochopili vztahy a souvislosti a uměli aplikovat učivo. Hodnocení vědomostí žáků mělo pozitivně motivační charakter.

V hodinách vyučující směřovali k nastolení atmosféry spolupráce, tolerance a důvěry mezi žáky a vyučujícími i žáky navzájem. Škola vykazuje znaky dobrých vztahů mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy.

Plánování a příprava na výuku, organizace, formy a metody výuky mají průměrnou úroveň, pozitiva a negativa jsou v rovnováze.

Personální, materiální a psychohygienické podmínky výuky jsou ještě vyhovující.

Motivace, způsob hodnocení žáků ve vyučovacím procesu, interakce a komunikace mezi učiteli a žáky i žáky navzájem jsou velmi dobré.

Celková kvalita průběhu vzdělávání i výchovy v matematice, fyzice, přírodopisu a pracovním vyučování je dobrá.

Společenskovědní předměty (český jazyk, dějepis)

Vyučující českého jazyka mají rozpracované učivo do tematických plánů v souladu se schváleným vzdělávacím programem. Méně zřetelné se jeví uplatnění zásady soustavnosti a zejména spojení teorie s praxí. Přípravenost vyučujících na výuku byla rozdílná, rezervy byly shledány v nízké frekvenci, příp. zcela chybějících názorných pomůckách a učebních materiálech ve výuce. V hodinách českého jazyka je žádoucí využívat nástěnných přehledů mluvnického učiva, „Pravidel českého pravopisu“, slovníků jako zdrojů informací apod. Hodina dějepisu byla obohacena učebním materiálem vztahujícím se k probírané látce.

Ze čtyř sledovaných hodin byly dvě vedeny odborně a pedagogicky způsobilými vyučujícími. Další dvě vyučující disponují pouze pedagogickou způsobilostí bez zkušeností s výukou zdravotně postižených žáků. V hodinách převažovala frontální výuka bez relaxačních vstupů, psychohygienické zásady nebyly zřetelně uplatňovány, neboť reakce na unavitelnost a snížení pozornosti žáků ze strany učitelů nebylo možno zřetelně pozorovat. Ve většině hodin nebylo využito názorného vyučování.

Ve většině hospitovaných vyučovacích hodin byla realizována klasická metoda výuky, tj. působení pedagoga na všechny žáky jednotně. Pouze ojediněle bylo využito alternativních forem práce, např. dramatické výchovy a opakování učiva soutěživou formou s rozvíjením slovní zásoby. Většinou absentovala alternace pestrých a zajímavých metod a forem práce s využitím názorných a dalších pomůcek. Byla zaznamenána zvýšená nekázeň žáků plynoucí z méně zřetelné organizace výuky. V jednom případě vyučující kladla nepřiměřeně nízké požadavky na žáky vzhledem k jejich věku. Skupinové aktivity žáků nebyly vřazovány. Využití vyučovacího času hodnoceno většinou jako méně efektivní.

Pouze v některých hodinách byl patrný motivační faktor. Místy byla zachycena aktualizace probíraného učiva s využitím mezipředmětových vztahů. Při opakování a prověřování učiva bylo dbáno na utváření zpětné vazby a uvědomění si daných souvislostí. Při řešení úkolů byla často žákům poskytována pomoc a zásada přiměřenosti respektována pouze v některých případech. Individuální dispozice žáků byly většinou zohledněny a aktivní snaha být úspěšný odměněna pochvalou. Ve většině sledovaných hodin nechybělo závěrečné shrnutí a hodnocení žákovských výkonů. V žákovských knížkách je většinou dostatek informací o prospěchu žáků, převažuje číselné vyjádření známkami. Absentuje pozitivní slovní hodnocení jako stimul školní úspěšnosti. V případě výuky dějepisu bylo do žákovských knížek ke dni inspekce zapsáno pouze jedno hodnocení prospěchu.

Výuka probíhala většinou v atmosféře důvěry a vzájemné spolupráce. Komunikace verbální i neverbální mezi učitelem a žáky měla standardní úroveň. Komunikativní dovednosti žáků nebyly ve všech případech zřetelně rozvíjeny. Aktivita mluveného projevu místy převažovala na straně vyučujících, žákům byl dán spíše omezený prostor k seberealizaci.

Plánování, příprava výuky a podmínky výuky mají celkově běžnou, průměrnou úroveň.

Organizace, formy a metody práce byly kvalitativně značně rozdílné, celkové hodnocení dobré.

Motivace a hodnocení žáků ve vyučovacím procesu, interakce a komunikace mezi žáky a učiteli dosahují velmi dobré úrovně.

Celkově má výuka českého jazyka a dějepisu průměrnou úroveň.

Tělesná výchova

Týdenní časová dotace hodin tělesné výchovy odpovídá učebnímu plánu. Tříhodinová dotace je však soustředěna do jednoho vyučovacího bloku. Tím nejsou naplněny základní funkce tělesné výchovy tj. kompenzační, zdravotně – preventivní, kondiční, relaxační, zásady přiměřenosti a soustavnosti. Přičte-li se k tomu skutečnost, že v žádné ze shlednutých vyučovacích hodin všeobecně vzdělávacích předmětů v 6. – 9. ročníku nebyly s žáky prováděny tělesné cviky napravující tělesnou a psychickou zátěž vyplývající z výuky, je péče o zdravotní stav žáků malá. Zavedený tělovýchovný blok má napomáhat, dle vysvětlení ředitelky školy, efektivnímu využití času např. pro bruslení, turistiku, cyklistiku, plavání a event. lyžování. Podmínky pro tyto aktivity by zcela jistě šly vytvořit i jiným způsobem než tříhodinovou dotací tělesné výchovy jedenkrát týdně a zdaleka nejsou zastoupeny ve vzdělávacím programu ve vysoké frekvenci.

Malá tělocvična školy je vyhovující pro výuku určitých tělovýchovných činností. Je omezující prostorově a zejména pro některé míčové hry. Kvantita pomůcek pro tělesnou výchovu je adekvátní tělovýchovným prostorům. Škola spolupracuje s okolními ZŠ v rámci využití volných kapacit v jejich tělocvičnách. Ve škole se nachází výzbroj pro bruslení, cyklistiku i lyžování na běžkách. Sledované hodiny byly vedeny vyučujícími, při čemž jedna z nich splňuje odbornou a pedagogickou způsobilost, druhá nikoliv (vychovatelka školní družiny).

Vzhledem k tříhodinovému bloku tělesné výchovy jsou podmínky pro tvorbu a dodržování psychohygienických zásad jen ztěžlivě realizovatelné.

První hospitovaná vyučovací hodina byla prostřední z bloku. V první hodině, dle sdělení vyučující, byly žákyně v terénu, kde činnost byla zaměřena zejména na soutěživé hry. Druhá hodina se uskutečnila v tělocvičně se zaměřením na gymnastiku, zejména na cviky kompenzační a zdravotně–preventivní, ale i vzdělávací (formování nových pohybových dovedností). Proběhla v atmosféře spolupráce a pozitivního prožitku při celkovém vyčerpání organismu. Vyučující se snažila zohledňovat individuální schopnosti žákyň, přičemž využívala i jejich přirozené soutěživosti. Vyučovací čas dobře využit. Třetí hodina byla zaměřena na sportovní hry.

Ve druhé hospitované hodině, kdy skupina šesti děvčat měla za sebou, dle sdělení vyučující, hodinu košíkové a druhou hodinu cvičení se švihadly a činkami, byla na úvod zařazena rozcvička. Následovaly činnosti relaxační, soutěživé míčové hry a stolní tenis. Z důvodu seskupení veškeré týdenní dotace výuky tělesné výchovy do bloku dochází k neadekvátní organizaci hodin, která nerespektuje specifické potřeby zdravotně postižených žáků.

Výuka tělesné výchovy byla přirozeným způsobem motivována, učitelky oceňovaly snahu a výkon jednotlivých žákyň.

Zjevná byla snaha respektovat zvláštnosti žákyň. Obě vyučující svým vlastním vystupováním, předváděním cviků a verbální i neverbální komunikací pozitivně ovlivňovaly žákyně. Při hospitaci se neobjevily žádné rušivé či negativní vlivy ani se neprojevovalo nežádoucí chování žákyň, zřejmý byl pozitivní vztah k předmětu.

Plánování výuky tělesné výchovy má převahu negativ, je však ještě vyhovující.

Organizační pojetí výuky tělesné výchovy hodnoceno průměrně.

Motivace, interakce a komunikace mezi žákyněmi navzájem a mezi žákyněmi a vyučujícími byly při tělesné výchově na velmi dobré úrovni.

Celkové hodnocení výuky tělesné výchovy je dobré.

Výchovně vzdělávací proces ve třídě speciální mateřské školy

Hospitalace byly provedeny ve speciální třídě MŠ při přímé výchovné činnosti obou učitelek. Ve třídě je zapsáno 6 dětí - u všech dětí je diagnostikována mentální retardace ve středním pásmu, výrazně opožděný vývoj řeči, u 2 dětí epilepsie. U každého dítěte je ve zdravotní dokumentaci konstatována ještě individuální vývojová porucha vyplývající z opožděného mentálního vývoje - např. hyperaktivita, porucha vizuomotorické koordinace, opožděný emoční vývoj, vývojová dysfazie. Docházka dětí do MŠ je nižší vzhledem k jejich časté nemocnosti.

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Základem pro přípravu a plánování pedagogické práce jsou individuální plány, které vycházejí ze zdravotní dokumentace (vyjádření PPP, dětské a dorostové psychiatrické ambulance atd.) a z pedagogické diagnostiky učitelek. Obsahem plánů je popis úrovně vědomostí, dovedností, sociálního a emočního vývoje. Následně je stanoveno, ve kterých oblastech je zapotřebí dítěti věnovat zvýšenou pozornost a jakou metodou. Pravidelně je prováděno hodnocení dosažených výsledků a v návaznosti na zjištění jsou stanoveny další úkoly pro individuální práci s dítětem.

V „Pracovním programu pro šk. rok 1999/2000“ jsou uvedeny tématické okruhy, které jsou vždy na dva měsíce rozpracovány do konkrétních měsíčních plánů s uvedením úkolů, metod a forem práce. Měsíční plány a plány individuální jsou vzájemně propojené jak tématicky, tak mírou náročnosti úkolů.

Plánování a příprava vzdělávací činnosti má velmi dobrou úroveň.

Podmínky vzdělávací činnosti

Pro stávající počet dětí je velikost prostoru třídy zcela dostatečná. MŠ v případě potřeby využívá tělocvičnu zvláštní školy, pravidelně probíhá oběd ve společné jídelně, je zajištěna samostatná místnost pro provádění individuální logopedické péče.

Prostředí třídy je příjemné, útulné a účelně členěné. Jsou vytvořeny podmínky pro realizaci rozmanitých činností a dostatečný přehled učitelky o všech dětech. V materiálové vybavenosti je zajištěn rozsah pomůcek pro pracovní, výtvarné činnosti, námětové a konstruktivní hry. V souvislosti s typem postižení dětí je k dispozici dostatek hraček, pomůcek pro rozvoj řeči a jemné motoriky a učitelky mají možnost využívat i didaktický materiál zvláštní školy. Dětská i učitelská knihovna je průběžně doplňovaná, učitelky mají k dispozici dostatek speciální odborné literatury.

Ve stanoveném režimu dne je pevně zakotvena doba podávání jídla a spánku, ostatní činnosti jsou dány spíše orientačně tak, aby bylo možné reagovat na aktuální situace. Výrazně je upřednostňována individuální a skupinová práce, pro kterou jsou vytvářeny i vhodné podmínky dostatečně dlouhým souběžným působením učitelek.

Pitný režim je zavedený a potřebný návyk byl upevňován i formou hry. Dostatečně je zajištěna bezpečnost dětí, čistota a upravenost prostředí, osobní používání hygienických potřeb a lůžkovin.

Ve třídě pracují dvě učitelky, z nichž jedna má odbornou i pedagogickou způsobilost pro práci ve speciální třídě a dlouholetou pedagogickou praxí. Druhá učitelka nemá ani odbornou ani pedagogickou způsobilost, v MŠ je zaměstnána tři roky a před nástupem nikdy s dětmi předškolního věku nepracovala.

Psychohygienické a materiálové podmínky mají velmi dobrou úroveň, personální úroveň dobrou.

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti

V pedagogickém procesu zcela převládaly metody opírající se o smyslové vnímání a vlastní činnost dětí, maximálně byly používány konkrétní předměty. Daná pravidla v režimových momentech (stolování, hygiena, sebeobsluha, úklid hraček) byla přiměřená individuálním dovednostem dětí, nebyly jim poskytovány zbytečné úlevy, důsledně a klidně bylo vyžadováno jejich dodržování. Byly vytvořeny vhodné podmínky pro fixaci již dosažených dovedností a vědomostí. Organizace činností poskytovala dětem dostatečnou volnost, ale současně umožňovala okamžitou reakci učitelky na spontánní zvraty v jednání dětí, na projevy hyperaktivity či výrazné pasivity. Pedagogický styl obou učitelek se však odlišoval především ve schopnosti adekvátně pedagogicky působit - učitelka bez příslušného vzdělání přistupovala ke všem dětem stejně a převážně nedovedla postihnout a respektovat jejich individuální zvláštnosti. V průběhu všech činností byly děti stimulovány vhodně položenými otázkami k verbálnímu projevu.

Komplexně byla v této oblasti dosažená úroveň velmi dobrá.

Motivace a hodnocení

V pedagogických dovednostech obou učitelek při motivaci a hodnocení dětí byl výrazný kvalitativní rozdíl - učitelka s příslušným vzděláním udržovala po celou dobu s dětmi přirozený kontakt, projevila velmi dobrou znalost jednotlivých dětí, které také efektivně využívala. Téměř nepoužívala napomínání či výtky - rychlé střídání nálad, negativní projevy v chování, malou schopnost dětí se soustředit dovedla usměrnit klidem, důsledností a odvedením jejich pozornosti k jiné pro děti zajímavé činnosti. Zcela převažovalo pozitivní hodnocení i zdánlivě minimálního úspěchu dítěte. Rozdíl mezi učitelkami se projevil především při spontánních činnostech dětí, při nichž učitelka bez příslušného vzdělání svojí reakcí spíše dostala dítě do pozice vzdoru, zloby či nezájmu. Spíše nežli účinné motivace byl používán příkaz k činnosti. Při řízené činnosti s celou skupinou se tyto nedostatky objevovaly v menší míře.

Motivace a hodnocení měly dobrou úroveň.

Interakce a komunikace

Obě učitelky zařazovaly formy činností, které vedly děti k potřebě mluvního projevu jak směrem k učitelce, tak mezi sebou. Vhodnou formou byla usměrňována hlasitost, nebylo zaznamenáno autoritativní vyžadování zúčastnit se rozhovoru, výrazně odmítavý postoj k verbálnímu vyjádření byl respektován. Ve třídě není obsahem logopedické péče náprava vad ve výslovnosti, ale individuální práce je zaměřena na intenzivní rozvoj slovní zásoby a schopnost souvisle se vyjadřovat alespoň v holých větách. Přestože děti nejsou schopny souvislého vyjadřování a mají špatnou výslovnost, tak je zřejmé, že mají bohatou zásobu říkadél, písní a pohádek. Především v komunikaci dítěte směrem k učitelce bez příslušného vzdělání se u některých dětí a v náročnějších situacích objevila neochota k mluvnímu projevu.

Interakce a komunikace měly velmi dobrou úroveň.

Spontánní činnosti

Spontaneitě dětí byl dán prostor do té míry, pokud se neprojevovala negativními jevy. Učitelky měly připraveno několik zajímavých nabídek - učitelce s příslušným vzděláním se vždy podařilo převést pozornost dětí vhodným směrem, nabídky byly přiměřené individuálním dovednostem dětí a jejich vlastnostem. Druhá paní učitelka měla dílčí problémy s usměrňováním dítěte s hyperaktivním syndromem, jednala však klidně a trpělivě.

Celkově měly spontánní činnosti velmi dobrou úroveň.

Řízené činnosti

V průběhu dopoledního bloku byly převážně zařazeny řízené činnosti jak individuální, tak skupinové. Obsah byl rozmanitý, jednotlivé výchovy byly vhodně kombinované a především při skupinové činnosti se dařilo na delší dobu zaujmout pozornost všech dětí, bylo respektováno jejich osobní tempo. Intenzivní individuální jazyková výchova je prováděna každodenně a jsou používány stimulační metody. Cíleně bylo využíváno pozitivních emocí a byl vytvořen dostatečný prostor pro opakování již získaných poznatků. Po metodické stránce bylo zřejmé, že učitelka bez příslušného vzdělání studuje, doplňuje si vědomosti a snaží se je dobře v praxi využívat.

Řízené činnosti měly velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality výchovně vzdělávací činnosti

Mezi oběma učitelkami byl značný rozdíl především v pedagogických dovednostech. Rozpis služeb je však sestavený tak, že je zajištěno souběžné působení učitelek při převážné části dopoledních činností. Celkově měla kvalita výchovně vzdělávací činnosti velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Na základě provedené hospitační činnosti byly sledovány a vyhodnoceny dílčí oblasti z řízení školy.

Plánování

Vedením školy jsou zpracovány heslovitou formou koncepční záměry. Dlouhodobé cíle zahrnují zkvalitňování výchovně vzdělávacího procesu se zaměřením na osobnost žáka, profesní růst učitelů a v oblasti materiální rekonstrukci kotelny na tělocvičnu. Cíle jsou stanoveny spíše formálně, většinou absentuje stanovení prostředku, jak daný cíl naplnit. Aktuální cíle jsou sestaveny do měsíčních plánů činnosti školy. Plnění plánu je soustavně sledováno a vyhodnocováno.

Výuka probíhá dle schváleného učebního plánu zvláštní školy. V rozpracování učebního plánu do rozvrhu hodin byly shledány nedostatky. Rozvrh hodin v některých případech nerespektuje specifické potřeby mentálně postižených žáků. Většina tříd (5. - 9. ročníky) mají zařazenou výuku tělesné výchovy pouze jednou týdně v podobě tříhodinového bloku. Není dodržena zásada soustavnosti a přiměřenosti korespondující mj. s kompenzační a zdravotně - preventivní funkcí tělesné výchovy. Rovněž seskupení hodin v dalších předmětech, např. tři hodiny českého jazyka v 5. a 9. ročníku či matematika v 8. ročníku v jeden den, nedávají prostor pro soustavné udržování a rozšiřování vědomostí u mentálně postižených žáků.

V rámci doporučených zájmových aktivit pracují v letošním školním roce dva kroužky - kynologický a dopravní výchova.

Oblast plánování je na průměrné úrovni.

Organizování

Povinnosti a kompetence pracovníků školy jsou vymezeny. Funkce jsou písemně delegovány.

Informační systém funguje ve škole bezproblémově. Aktuální přenos informací probíhá formou vývěsek, ústních jednání a dle potřeby svoláním provozní porady. Pravidelně zasedá pedagogická rada. Z jednání jsou pořizovány zápisy. Přenos informací o prospěchu a chování žáků k rodičovské veřejnosti je realizován nabídkou třech třídních schůzek ročně. Každoročně škola prezentuje svou činnost uspořádáním dne otevřených dveří. Každodenní informace pro rodiče probíhá prostřednictvím žákovských knížek a notýsků. Někteří vyučující opomíjejí tento zdroj sdělení a průběžně nezapisují hodnocení prospěchu a chování.

Škola vede povinnou dokumentaci upravující organizaci výchovně vzdělávacího procesu školy.

Vnitřní řád pro rodiče dětí v MŠ obsahuje všechny potřebné informace, stanovuje pravidla spolupráce a právo na odbornou pomoc ze strany školy. Učitelky vydávají každé dva měsíce „Zpravodaj pro rodiče“, kde poskytují rodičům informace o náplni činností s dětmi.

MŠ vede povinnou dokumentaci v souladu s § 45b odst. 1 zákona č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Výroční zpráva za uplynulý školní rok podává stručný a heslovitý, spíše statistický obraz o škole. Není využito možnosti blíže specifikovat zvláštnosti speciální školy. Vedení školy bylo upozorněno na nepřípustnost uvádění osobních dat ve veřejně přístupném dokumentu.

Organizační uspořádání školy hodnoceno velmi dobře.

Vedení a motivování pracovníků

Styl řízení školy je možno označit za demokratický až liberální. Ve srovnání operativního řízení s plánováním a kontrolou jednotlivých činností byly konstatovány jisté disproporční prvky formálnosti. Pro iniciativu a tvořivost pracovníků jsou vytvářeny příznivé podmínky. Škola je motivačně vyzdobena žákovskými pracemi. Prostory chodeb však demonstrují výzdobu řadu měsíců starou bez inovace.

V oblasti nekvalifikovaných, příp. méně zkušených pedagogů s prací ve speciální škole, je žádoucí zvýšit inenzitu pomoci, vzájemných hospitací apod.

Vedení školy je vstřícné dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků.

Kritéria přidělování nenárokových složek platu jsou stanovena a známa. Slouží jako morální a hmotný stimul pracovníků.

Systém a rozsah dané oblasti je dobrý.

Kontrolní mechanismy

Vnitřní kontrola práce školy je realizována na základě vypracovaného plánu kontrolní činnosti, kterou provádí ředitelka školy a její zástupkyně. Hospitační činnost je zaznamenávána písemně. Zápisy ředitelky školy jsou stručné, zaměřující se na popis průběhu vyučovací hodiny. Závěry hospitací jsou v podstatě pozitivní i v případech, kdy byly zaznamenány určité nedostatky.

Vedení školy provádí průběžnou kontrolu pedagogické dokumentace třídních učitelů. Přes tuto skutečnost nebylo reagováno např. na skutečnost v třídní knize 9. ročníku, kde prozatím dochází k značnému odklonu učiva v pracovním vyučování od učebních osnov.

Rozsah a účinnost kontrolních mechanismů dosahují průměrné úrovně.

Hodnocení kvality řízení

Komplexně hodnocená kvalita řízení je dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o vřazení do sítě škol MŠMT čj. 1909/99 vydané ŠÚ Pardubice dne 25. srpna 1999.
- Inspekční zpráva čj. O-10-02/9697-151.
- Podkladová inspekční dokumentace.
- Dotazník pro ředitele školy.
- Plán a koncepce školy.
- Plán kontrolní činnosti.
- Tématické plány.
- Organizační řád.
- Vnitřní řád.
- Vnitřní platový řád.
- Rozvrh vyučovacích hodin.
- Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy.
- Osobní dokumentace žáků a dětí.
- Personální dokumentace zaměstnanců školy.

- Výroční zpráva o činnosti a hospodaření školy za školní rok 1998/1999.
- Zápisy z pedagogických rad.
- Záznamy z hospitací.
- Materiál „Speciální mateřská škola“
- Pracovní program pro šk. rok 1999/2000 - Sp. MŠ.
- Přehled výchovné práce ve Sp. MŠ.
- Individuální plány dětí.
- Tématické okruhy a měsíční plány Sp. MŠ.
- Evidence docházky, žádosti a rozhodnutí o přijetí dětí do Sp. MŠ.
- Zpravodaj pro rodiče.

ZÁVĚR

Kvalita vzdělávání a řízení dosahuje dobré úrovně. Při inspekční činnosti nebylo zjištěno neefektivní čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu vyjma dlouhotrvající nízké naplněnosti některých tříd.

Stanovená doporučení na základě minulé inspekce byla z větší části realizována. Přetrvává výše uvedená nižší naplněnost školy. V rámci doporučené pozitivní motivace žáků v podobě neformálního slovního hodnocení byla zjištěna rozdílná akceptace u vyučujících.

Pozitiva:

- Příjemné prostředí učeben s názornou výzdobou.
- Atmosféra důvěry a spolupráce ve výuce.
- Kvalitní činnost speciální mateřské školy.
- Presentace školy na veřejnosti.
- Spolupráce se ZŠ a MŠ v okolí školy.

Negativa:

- Nežádoucí proporce v sestavení rozvrhu hodin nerespektující potřeby zdravotně postižených žáků.
- Nedostačující fondy běžných učebních pomůcek a materiálu zejména pro výuku fyziky, přírodopisu a českého jazyka.
- Absence 1. ročníku zvláštní školy zabezpečující plynulý přechod dětí ze speciální MŠ do procesu povinného vzdělávání.
- Formální prvky v kontrolním systému školy.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Eva Škodová	..... .
Členové týmu	Mgr. Věra Rečlová	..... .
	Mgr. Vladimír Tomek	..... .
	Marcela Toušovská	..... .

V Pardubicích dne 10. prosince 1999

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 27. prosince 1999

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Iva Hertlová	Mgr. Iva Hertlová v.r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-01-17	102 019/00-4033
Zřizovatel	2000-01-17	102 020/00-4033
Rada školy	Není zřízena.	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2000-01-07	102 014/00-4033	Doručeno vyjádření.